

Katedra Metod Badania Kultury

W katedrze prowadzimy obecnie badania m.in. na poniższe tematy:

Dr hab. Magdalena Dudkiewicz

Temat: Środowiskowa praca socjalna w Wejherowie: 5 lat po

Badania mają na celu analizę efektów projektu socjalnego realizowanego przez pracowników socjalnych w Wejherowie w latach 2012-2013 w ramach projektu systemowego do działania 5.4 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, pn. *Tworzenie i rozwijanie standardów pomocy i integracji społecznej*. Projekt ten, prowadzony według zasad nowatorskiej metody Organizowania Społeczności Lokalnej (OSL), został uznany za sukces pod względem: a) oddziaływania na grupę docelową, czyli społeczność uznaną za wykluczoną (aktywizacja, zwiększenie gotowości do podejmowania nowych działań, wzrost sprawczości); b) środowisko lokalne (bliższe i dalsze); c) samo funkcjonowanie ośrodka pomocy społecznej. Niestety, z powodu braku poparcia ze strony lokalnych władz po kolejnych wyborach samorządowych, pozytywne efekty tych działań zostały zaprzepaszczone. Projekt badawczy był realizowany także w dwóch innych lokalizacjach – w efekcie do obecnego badania zostały dobrane trzy zróżnicowane przypadki, co umożliwi wnioskowanie na temat czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na zakorzenienie się w społecznościach lokalnych innowacyjnych metod działania społecznego.

Prof. dr hab. Barbara Fatyga

Temat: Współczesna metodologia badań kultury w badaniach i dydaktyce

Od 1986 roku autorka zajmuje się m.in. interdyscyplinarną metodologią badań jakościowych w socjologii i antropologii współczesności. Metodologia ta stanowi całość z oryginalną, autorską teorią żywej kultury, mającą swoje korzenie w aksjosemiotycznej teorii kultury Stanisława Pietraszki, strukturalizmie Claude'a Lévy-Straussa, dokonaniach Szkoły Tartuskiej. Poszczególne techniki i triki były testowane w licznych projektach badawczych, w tym międzynarodowych. Realizowała je przez ponad 30 lat, w większości ze studentami i doktorantami. Początkowo były to badania nad materiałami biograficznymi, później wywiadami narracyjnymi i innymi typami tekstów oraz materiałami z obserwacji i wreszcie badania rozmaitych komunikatów ikonicznych. Autorka tworzyła nowe metody (np.: pomiar temperatur emocjonalnych, piramida metafor, analiza towarzyskości w obrazach) lub modyfikowała istniejące (np.: pole semantyczne, mapy mentalne). Dorobek ten dotychczas istniał głównie w dydaktyce. Poza tym był rozsiany w różnych tekstach (w rozdziałach metodologicznych raportów z badań, artykułach, rozdziałach w książkach zbiorowych, itd.). Teraz nadszedł czas by go zebrać, uporządkować i systematycznie opisać. Efektem tej pracy ma być kilkutomowy podręcznik.

Dr Albert Jawłowski

Temat: Lokalne konteksty tożsamości społecznej i kulturowej a doświadczenie biograficzne mieszkańców Syberii Wschodniej.

Podstawowym polem badań oraz ich teoretycznych odniesień są problemy socjologii i antropologii społeczności lokalnych, biografii, tożsamości kulturowej, pogranicza

cywilizacyjnego i kulturowego oraz represji i kolonializmu w transgranicznym regionie rosyjskiej Wschodniej Syberii, północnej Mongolii i chińskiej Mandżurii. Przedmiotem badań są: kulturowa rola represjonowanych buriackich lamów w Rosji oraz strategie obrony buriackiej tożsamości społecznej i kulturowej na poziomie społeczności lokalnych. W trakcie trwania projektu regularnie publikowano artykuły naukowe i popularyzatorskie w językach: polskim, angielskim i rosyjskim. Powstała jedna naukowa monografia zbiorowa (pod moją redakcją) oraz jedna książka popularyzatorska. Wyniki poszczególnych etapów badań były przedstawiane podczas międzynarodowych konferencji, seminariów i warsztatów naukowych (m.in. w Polsce, Rosji i Niemczech). Prace badawcze są na końcowym etapie. Trwają ostatnie kwerendy bibliograficzne i archiwalne. Do druku przygotowywana jest publikacja książkowa będąca podsumowaniem kilkuletniej pracy terenowej.

Dr Tomasz Olczyk

Temat: Celebryci – socjologia sławy

Pomimo rosnącego zainteresowania nauk społecznych i humanistycznych sławą, celebrytami i celebryzacją do tej pory brakuje socjologicznych analiz tych zjawisk ugruntowanych w danych empirycznych. Refleksja nad sławą, celebrytami i celebryzacją zdominowana jest przez spekulacje normatywne i niezbyt rygorystycznie prowadzone studia niewielkiej liczby przypadków. Dodatkowo dominująca rama studiów celebryckich ujmuje zjawisko w ideograficzno-kazuistycznych kategoriach trudnych do pogodzenia z teoretycznym i empirycznym podejściem socjologii. Celem mojego projektu jest: z jednej strony - analiza mikrosocjologicznych praktyk wytwarzania sławy, celebryzacji i celebryfikacji; z drugiej strony - makrosocjologiczna analiza struktury i dynamiki celebryzacji i tzw. celebrytariatu. Efektem naukowym projektu będzie weryfikacja podstawowych założeń studiów celebryckich oraz stworzenie ugruntowanej empirycznie socjologicznej teorii celebrytów.

Dr Iwona Oliwińska

Temat: Społeczności lokalne

Społecznościami lokalnymi na terenie warszawskich Szmulek, w gminie Tolkmicko (pow. Elbląski) i w Różanymstoku (pow. Sokólski) zajmuję się od 2013 roku. Głównym celem badań była rekonstrukcja stylów życia grup istotnych dla badanych społeczności, byli to m.in.: seniorzy, działacze społeczni, a także uczestnicy moich wcześniejszych badań nad stylami życia na Szmulkach z lat 2000-2006. W badaniach wykorzystuję jakościowe techniki do zbierania i opracowywania danych (obserwacje, wywiady, desk research, analiza pola semantycznego). Oprócz opisów przestrzeni kulturowych możliwe było wyodrębnienie „koszyków potrzeb” w zakresie kultury, sportu, działania na rzecz społeczności lokalnej, a także stosunku do tradycji, miejsca zamieszkania, rewitalizacja tożsamości i przestrzeni miejskiej czy hierarchii wartości. Z wyników badań korzystały lokalne stowarzyszenia opracowujące oferty kulturalne i sportowe dla członków swojej społeczności. Drugim ważnym celem było rozwiązywanie wielu kwestii natury metodologicznej m.in. dotyczących problemów w relacjach z badanymi, gdy badaczem jest członek społeczności.

Dr Mariusz Piotrowski

Temat: Twórcy lokalnych portali internetowych – w poszukiwaniu tożsamości mediów.

Najważniejszy obszar moich zainteresowań badawczych koncentruje się na przestrzennych uwarunkowaniach funkcjonowania kultury. Problematyka ta rozdziela się na dwa główne tematy analiz. Pierwszym są dane zastane w pracy badacza kultury, wytwarzane przez publiczne instytucje, ale także te, które są tworzone w procesach oddolnych, społecznościowych. Tu mieści się bardziej szczegółowa problematyka obecnych badań. Drugi temat: przestrzennych analiz kultury wiąże się z opracowywaniem i wizualizacją danych czerpanych z różnych innych źródeł. Równolegle realizuję go w innych projektach badawczych. W swojej pracy wykorzystuję wiedzę i narzędzia informatyczne służące geolokalizacji danych.

Dr Paweł Tomanek

Dyskurs na temat stosowania kar fizycznych wobec dzieci w polskiej sferze publicznej

Celem badań jest odtworzenie procesu, w toku którego fizyczne karanie dzieci – do pewnego momentu uznawane za jedną z niekwestionowanych prerogatyw wychowawczych rodziców – zdobyło w polskiej sferze publicznej status problemu społecznego, czego zwieńczeniem było wprowadzenie zakazu stosowania kar fizycznych do nowelizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 2010 roku. Proces ten rozpatruję jako przypadek antagonistycznego konstruowania problemu społecznego, a więc zmagania między zorganizowanymi grupami aktorów społecznych (polityków, aktywistów, ekspertów, dziennikarzy), którzy podejmują działania zmierzające do uznania pewnego zjawiska za niepożądane i domagające się przeciwdziałania albo bronią jego nieproblematicznego statusu. W badanym przypadku zmagania te toczyły się w dużej mierze na poziomie dyskursu i dotyczyły przede wszystkim samej definicji kar fizycznych (tego, czy można je uznać za formę przemocy), ich wpływu na psychikę i zachowanie dzieci (wywoływanie problemów psychicznych kontra pożądane oddziaływanie wychowawcze), wreszcie zasadności i wykonalności ich zakazu (postrzeganego przez zwolenników głównie jako narzędzie zmiany świadomości rodziców, zaś przez przeciwników jako przejaw nadmiernej ingerencji państwa w funkcjonowanie rodziny). Oprócz głównych wątków treściowych dyskursu badanie obejmuje również stosowane przez jego uczestników zabiegi retoryczne (m. in. „rozszczepianie włosa na czworo”, „osobiste świadectwo” czy „opowieści grozy”) oraz strukturę semiologiczną kampanii społecznych wymierzonych w stosowanie kar fizycznych.